

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 22 grudnia 2010 r.

**Pan
Henryk Wydra
Dyrektor Zespołu Szkół Centrum
Kształcenia Rolniczego w Sejnach**

LBI-4101-21-02/2010
P/10/112

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła kontrolę funkcjonowania Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sejnach (zwanym w dalszej treści „Zespołem Szkół”) w latach 2008 – 2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli, podpisanym 6 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, funkcjonowanie Zespołu Szkół w latach 2008 – 2010 (I półrocze).

Podstawą tej oceny jest w szczególności właściwa realizacja zadań oświatowych i statutowych, w tym m. in.:

- dostosowanie kierunków nauczania do potrzeb uczniów i lokalnego rynku pracy,
- prawidłowe opracowywanie szkolnych planów nauczania,
- sprawowanie należytego wewnętrznego nadzoru pedagogicznego,
- właściwa organizacja praktycznej nauki zawodu,
- dbałość o należyty stan techniczny obiektów szkolnych,
- prawidłowe prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania,
- zapewnienie nauczycielom przedmiotów zawodowych podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- przekroczenia w 2009 r. i w trzech kwartałach 2010 r. odpowiednio o 155.434,01 zł i 39.738,19 zł planu wydatków budżetowych na wynagrodzenia nauczycieli i pochodne od tych wynagrodzeń oraz finansowanie tych wynagrodzeń z niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej,
 - dokonywania w okresie od stycznia do maja 2009 r. i 2010 r. wpłat, na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w łącznej wysokości 13.941 zł z niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej i z przekroczeniem planu wydatków na ten cel,
 - wniesienia z opóźnieniem wpłat na PFRON w łącznej kwocie 5.642 zł,
 - niepełnej realizacji godzin zajęć dydaktycznych przewidzianych w szkolnych planach nauczania,
 - zatrudnienia nauczyciela nauki jazdy samochodem bez wymaganych uprawnień pedagogicznych i zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
 - braku wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli,
 - braków w wyposażeniu wszystkich 12 pracowników w zalecane pomoce dydaktyczne,
 - niewłaściwego zakwalifikowania w ewidencji księgowej trzech faktur VAT.
1. Realizowane w Zespole Szkół (dla 349 uczniów technikum i zasadniczej szkoły zawodowej oraz 82 słuchaczy szkoły policealnej) profile kształcenia (w zawodach: technik mechanizacji rolnictwa, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik rolnik oraz mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych) dostosowano do potrzeb uczniów i słuchaczy oraz uwarunkowań lokalnego rynku pracy. Podejmowane próby aktualizacji oferty edukacyjnej, poprzez wprowadzenie nowych kierunków kształcenia w zawodach technik agrobiznesu i kucharz małej gastronomii, nie spotkały się z oczekiwanym zainteresowaniem kandydatów.
 2. Właściwie zorganizowano realizację zadań oświatowych i statutowych Zespołu Szkół. Analiza przebiegu nauczania w sześciu (z 18) klasach wykazała, że:
 - prawidłowo opracowano szkolne plany nauczania. Rodzaj i wymiar zaplanowanych zajęć dydaktycznych był zgodny z wymiarem zajęć określonym w ramowym planie nauczania zawartym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 roku w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych² oraz z podstawą programową. Negatywnie jednak należy ocenić fakt, iż Pan Dyrektor nie wyegzekwował pełnej realizacji wszystkich godzin zajęć przewidzianych w tych

² Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

planach. W latach szkolnych 2007/2008 – 2009/2010 w klasach II, III i IV w zawodzie technik żywienia gospodarstwa domowego zrealizowano bowiem odpowiednio o 116, 130 i 210 godzin mniej (od 9,9% do 17,2%) niż to wynikało ze szkolnego planu nauczania, zaś w klasach II, III i IV w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa - mniej odpowiednio o 124, 120 i 106 godzin (od 10,5% do 11%),

- do każdego przedmiotu zawodowego nauczyciel – w oparciu o obowiązującą podstawę programową i program nauczania dla danego zawodu – opracowywał realizowany przez niego plan nauczania, w którym ujęto m. in. obowiązujące cele edukacyjne oraz szczegółowy zakres wymaganych od uczniów wiadomości i umiejętności zawodowych w zakresie podstawowym i ponadpodstawowym,
 - stosownie do postanowień § 4 i § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu³, realizowano zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe,
 - prowadzono zajęcia fakultatywne oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, przygotowujące do olimpiad przedmiotów zawodowych, a także zajęcia wyrównawcze z przedmiotów zawodowych i zajęcia przygotowujące do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w nauczanych zawodach,
 - zgodnie z wymogami § 4, § 7 i § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania(...)⁴, prowadzono dokumentację przebiegu nauczania, tj. księgę uczniów, dzienniki lekcyjne dla każdego oddziału i arkusze ocen dla każdego ucznia,
 - stosownie do postanowień art. 54 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵, opracowano i realizowano program wychowawczy, pozytywnie zaopiniowany przez Radę pedagogiczną oraz Radę rodziców.
3. Pan Dyrektor właściwie realizował zadania w zakresie nadzoru pedagogicznego, o których mowa w § 4 ust. 1 i ust. 5 pkt 1 oraz w § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego (...) ⁶ oraz §§ 20 - 22 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej

³ Dz. U. Nr 113, poz. 988 ze zm.

⁴ działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm.)

⁵ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁶ wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecić prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz (Dz. U. Nr 235, poz. 1703), uchylonego z dniem 24.08.2009 r.

z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁷. W latach szkolnych 2007/2008 – 2009/2010 opracowywał Pan coroczne plany nadzoru pedagogicznego, które w obowiązującym terminie zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę pedagogiczną, a następnie dwa razy w roku przedkładał Pan Radzie sprawozdania z realizacji tego nadzoru, zawierające m. in. wnioski zmierzające do usprawnienia pracy dydaktyczno-wychowawczej. Przeprowadził Pan także, wraz z wicedyrektorem, łącznie 48 hospitacji zajęć przedmiotów zawodowych, realizowanych we wszystkich profilach kształcenia, które potwierdziły prawidłowy dobór metod i zasad nauczania oraz prawidłową realizację podstaw programowych i celów edukacyjnych określonych w programach nauczania poszczególnych przedmiotów zawodowych.

Między innymi w efekcie tych działań uzyskano wzrost zdawalności egzaminu maturalnego z 40,0% w 2008 r. do 52,5% w 2010 roku. Wielkości te w kolejnych latach były jednak znacząco niższe (o 30,0%, 26,7% i 12,5%) od średnich wyników uzyskanych w województwie podlaskim. Także zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe była niższa od przeciętnego wyniku uzyskanego w województwie. Na przykład w zawodzie technik rolnik w 2009 r. – o 17,1%, a w 2010 r. - o 22,8%.

4. Przy zatrudnianiu 22 z 23 nauczycieli przedmiotów zawodowych Pan Dyrektor przestrzegał postanowień określonych w § 2 i § 3 oraz § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) ⁸. Zatrudnił Pan jednak nauczyciela nauki jazdy samochodem, który nie posiadał uprawnień pedagogicznych, wymaganych postanowieniami § 5 pkt 1 tego rozporządzenia, a także nie wystąpił Pan do organu sprasowującego nadzór pedagogiczny o wyrażenie zgody na jego zatrudnienie, naruszając w ten sposób postanowienia art. 10 ust. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela ⁹.

Nauczycielom przedmiotów zawodowych zapewniono stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych. W rezultacie, w latach 2007 – 2010 (I półrocze) dziewięciu z nich uczestniczyło w 29 różnorodnych formach doskonalenia i doształcania zawodowego w zakresie aktualizacji wiedzy i metodologii nauczania. Niemniej jednak, wbrew wymogom § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia

⁷ Dz. U. Nr 168, poz. 1324

⁸ oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400). Do 31.08.2009 r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w tej samej sprawie (Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.)

⁹ Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.

29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli (...)¹⁰, nie opracował Pan wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

5. Uczniom i pracownikom zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki nauki i pracy oraz zadbano o dobry stan techniczny budynków Zespołu Szkół – co potwierdziły coroczne kontrole stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, przeprowadzane stosownie do postanowień § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹¹ oraz kontrole stanu technicznego wszystkich budynków, przeprowadzane na podstawie art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a i b oraz pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane¹².
6. Pan Dyrektor nie zdołał w pełni zapewnić zalecanego – przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie – wyposażenia dydaktycznego we wszystkich 12 pracowniach nauki zawodu. Przy czym, braki w wyposażeniu tych pracowni były stosunkowo nieduże i – zdaniem Pana Dyrektora oraz nauczycieli przedmiotów zawodowych – nie miały negatywnego wpływu na pełną realizację programów nauczania. Niemniej jednak pracownia maszyn rolniczych nie posiadała znacznej części zalecanego wyposażenia (np. dwóch przyczep transportowych, pługą półzawieszanego, sieczkarni polowej, owijkarki do bel, rozrzutnika wapna, siewnika punktowego i kombajnu do zbioru buraków), co mogło utrudniać realizację programów nauczania.
7. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia gospodarkę finansową Zespołu Szkół. W latach 2008 – 2010 (I półrocze) na jego funkcjonowanie wydatkowano ogółem 7.435.432,67 zł (w kolejnych latach: 2.718.550,07 zł, 2.950.797,55 zł i 1.766.085,05 zł), z tego z naruszeniem prawa wykorzystano 209.113,20 zł, co stanowiło 2,8% poniesionych wydatków. I tak:
 - Pan Dyrektor w 2009 r. i w trzech kwartałach 2010 r. przekroczył plan wydatków budżetowych na wynagrodzenia nauczycieli i pochodne od tych wynagrodzeń odpowiednio o kwotę 155.434,01 zł (tj. łącznie 153.366,70 zł w rozdz. 80130 § 4010 i rozdz. 85410 § 4010 oraz 2.067,31 zł w rozdz. 85410 § 4110) i 39.738,19 zł

¹⁰ pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. Nr 46, poz. 430)

¹¹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

¹² Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.

(w rozdz. 85410 § 4010). Środki na pokrycie zwiększonych wydatków pochodziły głównie z § 4210 (Zakup materiałów i wyposażenia) i § 4270 (Zakup usług remontowych). Stanowiło to naruszenie postanowień odpowiednio art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych¹³ i art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁴, które stanowią, że wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokości ustalonej w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych;

- z powodu zbyt późnego wystąpienia przez Pana Dyrektora do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) o dokonanie zmian w planie wydatków (tj. 1 czerwca 2009 r. i 12 maja 2010 r.), w okresie od stycznia do maja w latach 2009 i 2010, dokonał Pan wpłat na PFRON w łącznej kwocie 13.941 zł z niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej, tj. z § 4210 (Zakup materiałów i wyposażenia) i § 4300 (Zakup usług pozostałych) lub z rozdz. 80130 w § 4140 (Wpłaty na PFRON), który nie występował w obowiązujących wówczas planach finansowych. Plany te bowiem (decyzją MRiRW) zostały zmienione dopiero z dniem 30 czerwca 2009 r. i 2010 r., poprzez wprowadzenie wydatków w rozdz. 80130 § 4140. Było to również niezgodne z powołanymi wyżej przepisami ustaw o finansach publicznych. Ponadto wpłaty za styczeń, marzec i kwiecień 2009 r. oraz za luty 2010 r. (w łącznej kwocie 5.642 zł) zostały dokonane z opóźnieniem, wynoszącym odpowiednio 12 dni, 161 dni, 7 dni i 17 dni w stosunku do wymagań art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁵;
- analiza 15 największych wydatków z lat 2008 – 2010 (I półrocze) wykazała, że każda faktura VAT była sprawdzona pod względem merytorycznym przez Pana Dyrektora i pod względem formalno-rachunkowym przez główną księgową, stosownie do wymagań art. 21. ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶ oraz art. 54 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁷, zaś wydatki poddane zostały kontroli pod względem celowości, gospodarności i legalności. Jednakże, główna księgową zakwalifikowała trzy faktury VAT (o wartości 378,63 zł, 218,41 zł i 13.546,10 zł) do ujęcia w ewidencji księgowej

¹³ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407

¹⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹⁷ art. 45 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 o finansach publicznych

w następnym miesiącu, po którym nastąpiło dane zdarzenie gospodarcze, tj. wbrew wymogom art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Natomiast zgodnie z przeznaczeniem z otrzymanych rezerw celowych wydatkowano w latach 2008 – 2009 odpowiednio 603.189,56 zł i 214.103,49 zł. Pozostałą niewykorzystaną kwotę w wysokości 4.305,95 zł przekazano do MRiRW do 8 stycznia następnego roku po zakończeniu poprzedniego roku budżetowego, tj. zgodnie z wymogami określonymi w § 14 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa¹⁸.

8. Zobowiązania Zespołu Szkół (w całości niewymagalne) na koniec 2008 r. i 2009 r. oraz I półrocza 2010 r. wynosiły odpowiednio 216.881,35 zł, 288.854,77 zł i 67.682,41 zł. Dotyczyły one przede wszystkim wypłaty dodatkowego rocznego wynagrodzenia pracowników, składek na ubezpieczenie społeczne oraz opłat za energię elektryczną, gaz i węgiel.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) pełną realizację godzin zajęć lekcyjnych przewidzianych w szkolnych planach nauczania;
- 2) zatrudnianie wyłącznie nauczycieli posiadających wymagane kwalifikacje zawodowe, bądź – w przypadku ich braku – uzyskanie zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny na ich zatrudnienie, zgodnie z art. 10 ust. 9 ustawy - Karta Nauczyciela;
- 3) podjęcie działań zmierzających do pełnego wyposażenia wszystkich 12 pracowni nauki zawodu w zalecane pomoce dydaktyczne;
- 4) opracowanie wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli, zgodnie z wymogami § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli (...);
- 5) prawidłowe kwalifikowanie faktur VAT do ujęcia w ewidencji księgowej, tj. w myśl postanowień art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości,
- 6) dokonywanie wydatków w granicach kwot określonych w planie finansowym oraz niezwłoczne występowanie do MRiRW o dokonywanie niezbędnych zmian w tym planie;
- 7) terminowe dokonywanie wpłat na PFRON, stosownie do wymagań art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 30 dni od daty

¹⁸ Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR